

Faglig forum for helhetlig og økosystembasert forvaltning av norske havområder			
Hovedprosess:	Faglig grunnlag for revidering og oppdatering av forvaltningsplanene i 2020	Prosesseier:	Miljødirektoratet
Dokumentnavn:	Målevaluering - framgangsmåte	Utarbeidet av:	FF sekretariat
Dok.nr:	4/16-G	Behandlet i Faglig forum:	15. november 2016

Notat

Fra: Miljødirektoratet og NP
Til: Faglig forum for forvaltningsplanen av havområdene (FF)
Dato: 21. oktober 2016

Målevaluering - forvaltningsplanene for havområdene – anbefalinger om framgangsmåte for målevaluering

Dette dokumentet tar sikte på å komme fram til en omforent beskrivelse av hvordan målevaluering best bør gjøres for alle norske havområder. Beskrivelsen vil benyttes for evaluering av målene ved revideringen av faggrunnlaget for forvaltningsplanen for Barentshavet i 2020.

I forvaltningsplanene er det fastsatt en rekke mål for forvaltningen av havområdene. Dette omfatter både overordnede generelle mål for verdiskaping og sameksistens mellom næringer og mer konkrete mål for beskyttelse og bærekraftig bruk av havområdene, forvaltning av naturmangfold, forurensning, trygg sjømat og risiko for akutt forurensning. De generelle målene skal sammen med vurderinger av konsekvenser på miljøet i havområdene, samt måloppnåelse for de konkrete målene for hvert enkelt havområde, gi et grunnlag for den videre vurderingen av behovet for tiltak og virkemidler i planområdet.

Målene for Norskehavet og Barentshavet er like. For Nordsjøen er oppsettet av målene gjort på en litt annen måte, men innholdet er det samme.

Ved både oppdatering og revidering av det faglige grunnlaget for en forvaltningsplan er målevaluering en fast oppgave. Målevaluering for Barentshavet og Norskehavet har i hovedsak fulgt samme metodikk, men det er valgt noe ulik framstillingsmåte (se vedlegg 1 og 2 for beskrivelse av metodikk benyttet i Barentshavet og Norskehavet). I Barentshavet er det lagt vekt på måldiskusjon i tekst og framstilling i en tabell mens man i Norskehavet har lagt vekt på en tekstlig framstilling etter en gitt mal med unntak av for vurdering av målene under forurensning hvor man benytte både tekst og tabell. For Nordsjøen har man så langt ikke foretatt en målevaluering. Det foreslås at fremtidig målevaluering kombinerer metodene brukt tidligere i Barentshavet og Norskehavet hvor punktene som bygger opp om målevalueringen er den samme. Når det gjelder framstilling i form av tabell eller tekst vil man måtte komme tilbake til dette i forkant av selve målevalueringen.

Målevalueringen skal være kortfattet gjerne kulepunkter og konklusjoner skal fortrinnsvis vises i en tabell, detaljene må vi nødvendigvis komme tilbake til i arbeidet med målevalueringen.

Framgangsmåte for vurdering av målene:

Mål: overordnet mål, hentet fra forvaltningsplanen

1. Konkretiser hvilke delmål det måles på

Delmål: konkret mål

Generell kommentar til målet: Beskriver utfordringer som målevaluering byr på og rammene som målevalueringen er foretatt ut i fra eks kunnskapsgrunnet og eksisterende overvåking, (indikatorer), som ble lagt til grunn ved evalueringen.

- 1) **Hva evalueres:** Det identifiserer relevante parametere (arter, områder, miljøgift, osv) som vurderes ved hver revisjon/oppdatering. Dersom ny kunnskap og overvåking er kommet til bør denne benyttes sammen med parametere nevnt over. Det vurderes om/i hvilken grad det er hensiktsmessig å bruke samme parametere på tvers av havområdene.

- 2) **Er målet nådd:** Besvares med ja, nei eller usikker

For de fleste mål (eks for arter og SVOer) vil målevalueringen måtte deles opp og besvares for hver enkelt parameter (f eks enkeltarter og det enkelte SVO). Dette for å kunne nyansere evalueringen. Som hovedprinsipp gjelder det at dersom målet ikke er nådd for et eller flere delmål er heller ikke det overordnede målet nådd.

- 3) **Vurdering/begrunnelse:** Angi hvilke vurderinger som ble lagt til grunn for evalueringen. Det skal i størst mulig grad evalueres på bakgrunn av de samme parametere hver gang. Evalueringene vil da kunne gi tidsserier som kan være viktige grunnlag for videre forvaltning og prioritering av tiltak.

- 4) **Usikkerhet:** Grad av usikkerhet angis som høy, middels eller lav. Usikkerheten skal begrunnes kort. I den grad det er mulig skal usikkerheten deles opp med en egen vurdering på metodikk (høy, middels eller lav) og en vurdering på datagrunnlag (godt, middels, lavt).

- 5) **Utviklingstrend (evt Endringer over tid og forrige målevaluering):** Utgangspunktet vil variere mellom parametre avhengig av eksisterende data/måleserier. Dersom målet ikke er nådd beskrives utviklingen i retning positiv, negativ eller status quo. Vurderingen skal begrunnes kort.

- a. Hvis målet ikke er nådd, men vi er på rett vei, er det i tilfelle mulig å si *hva* som gjenstår for å nå målet, eventuelt også *tidsperspektiv*?
- b. Dersom vi heller ikke er på rett vei, betyr det at det er status quo eller at det går feil vei?

Vedlegg 1: mal benyttet i Barentshavet

Mål: Gjengi målformuleringen i St.meld.

Tabell

Hva evalueres ?	Er målet nådd?	Begrunnelse	Hvis målet ikke er nådd, er utviklingen i retning av bedring ↑/forverring ↓/status quo →?	Hvor stor er usikkerheten i målevalueringen?		Faglig forums vurdering
				Grad	Begrunnelse	
1	Ja Nei Usikkert	•	• ↑ ↓ →	Høy Middels Lav	•	•
2	Ja Nei Usikkert	•	•	Høy Middels Lav	•	•
osv	Ja Nei Usikkert	•	•	Høy Middels Lav	•	•

Forklaring til tabell

- Hva evalueres, dvs. hva ble brukt ved evalueringen, kan være et eller flere (f.eks. forurensningsnivåer, bestandsestimat, andel beskyttet område, andel skadet havbunn, artssammensetning, observasjoner av nye arter, osv. osv. eller en mer generell vurdering av en/flere faktorer i tilfelle hvilke). Det vil være mulighet for å utdype valget av kriterier i et appendix, men ikke som en del av målevalueringen.

Er målet nådd? Besvares med ja, nei, usikkert

Hvorfor er målet evt. ikke nådd? Et/flere **kulepunkt** som beskriver årsakene til at målet eventuelt ikke er nådd

Retning på måloppnåelse. Et/flere **kulepunkt** som sier noe om:

- Hvis målet ikke er nådd, men vi er på rett vei, er det i tilfelle mulig å si *hva* som gjenstår for å nå målet, eventuelt også *tidsperspektiv*?
- Dersom vi heller ikke er på rett vei, betyr det at det er status quo eller at det går feil vei? Begrunn med kulepunkt.
- Antyd med pil bedring (↑), forverring (↓), status quo (→) for hvert kulepunkt som beskriver utvikling.
-

Usikkerhet i målevaluering. Angi grad av usikkerhet med høy, middels, lav. Forklar deretter med et/flere **kulepunkt** som synliggjør hva denne usikkerheten består i/hvorfor det eventuelt har vært problematisk, alternativt ikke mulig, å foreta en målevaluering pga for eksempel kunnskapshull, eller andre faktorer.

Figur

Fordel dersom det i tillegg finnes grafiske fremstillinger som kan brukes til vise måloppnåelse.

Diskusjon, inkludert kunnskapshull

Det kan være behov for utfyllende tekst/diskusjon av kulepunktene i tabellen.

Måloppnåelse: Diskusjon rundt selve måloppnåelsen, inkludert behov for tiltak.

Internasjonale relasjoner: Finnes det info om tilsvarende fra andre områder/prosesser som det er relevant å sammenligne med. I tilfelle hvordan "står det til" i forhold til dette.

Kunnskapshull:

- a. Hva skal til for å dekke kunnskapsbehovet. Kan være ulike typer effektstudier, bedre kartlegging av et bestemt område/påvirkningsfaktor, osv. Viktig å være så konkret som mulig i forhold til målet som beskrives. Kunnskapshull som sådan omtales også som eget kapittel i rapporten.
- b. Tidshorisont
 - Forutsatt ressurser, hvor lang tid vil det ta å fylle kunnskapshullet.
- c. Kostnadsbehov
 - Fordel om dette kan angis.

Faglig forums vurdering: Hva anbefaler Faglig forum at gjøres videre, jfr. hvordan dette ble gjort for mål 9.4.2 (Forvaltning av arter) i rapporten for 2009. Forslår at dersom det er hensiktsmessig så gjøres dette i siste kolonne i tabellen for målevaluering, alternativt i diskusjonen. *Dette punktet er eneste endring som er gjort på malen i forhold til malen for 2009.*

Vedlegg 2: mal benyttet i Norskehavet

Mål: Mål hentet fra forvaltningsplanen – overordnet mål

eks Norskehavet skal forvaltes slik at mangfoldet av økosystemer, naturtyper, arter og gener bevares, og slik at økosystemenes produktivitet opprettholdes. Menneskelig aktivitet i området skal ikke skade økosystemenes funksjon, struktur eller produktivitet.

Delmål: konkret mål

eks Aktiviteter i særlig verdifulle og sårbare områder og naturtyper skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold.

Hva evalueres: en beskrivelse av hva som evalueres – hva som ligger til grunn for evalueringen som er foretatt

eks: SVOene Mørebanken, Haltenbanken, Sklinnabanken, Sularevet, Iverryggen, Eggakanten, Kystsonen (inkludert Froan), Den arktiske front og Jan Mayen – Vesterisen.

Kommentar til målet: Beskriver utfordringer og rammer eks kunnskapsgrunnlaget og eksisterende overvåking, som ble lagt til grunn for evalueringen.

Eks Det foreligger pr i dag ingen spesifikk overvåking som er knyttet direkte til SVOene, og den påvirkningen områdene har vært utsatt for på lang og kort sikt. Kjent aktivitet i områdene er benyttet som utgangspunkt for å vurdere mulig påvirkning i de enkelte områdene.

For å kunne evaluere dette målet mer spesifikt må det spesifiseres hva som skal til for å oppfylle *"..ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller mangfold"* i de ulike områdene.

Er målet nådd: Det ble her listet opp eks for SVOene hvilke områder som man anså at målet var nådd for.

Eks. **Målet er nådd for:** Sularevet, Iverryggen, Den arktiske front, samt Jan Mayen og Vesterisen.

Det er usikkert om målet er nådd for: Bankområdene, Kystsonen og Eggakanten.

Vurdering: hvilke vurderinger som bel lagt til grunn for selve evalueringen hvor man trekker en konklusjon omkring hvor vidt målet er nådd eller ikke.

eks Områdene dekker et vidt spekter av områder som strekker seg fra mer eller mindre klare avgrensede områder som bankområdene og korallrevene til større systemer som Den arktiske front og Kystsonen.

Mørebanken, Haltenbanken og Sklinnabanken: Det foregår omfattende fiskeriaktivitet i områdene, deriblant bunntråling, på bankområdene. Resultater fra Mareano vil etter hvert gi ny informasjon om bunnpåvirkning på Mørebankene. St. meld. nr. 37 (2008-2009) sier at det inntil oppdatering av forvaltningsplanen, senest i 2014, ikke vil bli lyst ut konsesjoner på Mørebankene. Det har derfor ikke vært petroleumsaktivitet i området som har påvirket bunnområdene. På bakgrunn av stor fiskeriaktivitet i områdene og mangelfull overvåking av bunnforholdene er måloppnåelsen ukjent.